

Σχολή Επιστημών Αγωγής  
Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών  
Εξ Αποστάσεως Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα  
«Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση»  
Τίτλος Μαθήματος: Παθολογία της Γλώσσας στην Ειδική Εκπαίδευση (EDUG 527)  
Συντονίστρια/Διδάσκουσα: Δρ Ευδοκία Πίττα

**Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για ενίσχυση των γλωσσικών δεξιοτήτων παιδιών με Τραυλισμό, βασισμένες σε υποθετική περίπτωση παιδιού**

**Συγγραφική ομάδα:**

Βασιλακάκη Ραφαέλα Αλκμήνη, Βάττε Μαρία, Γεωργούση Μαρία, Δαμάλα Άννα, Δημοπούλου Αναστασία, Ζαφειροπούλου Πετρίνα, Καλλιτσοπούλου Στυλιανή, Καλύβα Αικατερίνη Ιωάννα, Κατσακίδου Σόνια, Κατσή Βασιλική, Κόλλια Δήμητρα, Μαραντίδου Ελένη, Μπαλάσκα Σοφία, Νίκου Ευτυχία, Πανσικάκη Δήμητρα, Σκεύη Δήμητρα

Εαρινό Τετράμηνο, 2020

## Περιεχόμενα

|                                                                                                           |                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>Υποθετικό Ιστορικό και Προφίλ παιδιού με ΕΓΔ.....</b>                                                  | <b>3</b>                            |
| Ιστορικό παιδιού .....                                                                                    | 3                                   |
| Προφίλ παιδιού .....                                                                                      | 5                                   |
| <b>Εκπαιδευτικές δραστηριότητες .....</b>                                                                 | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| Δεξιότητες επικοινωνίας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης .....                                               | 7                                   |
| Γλωσσικές δεξιότητες .....                                                                                | 8                                   |
| Ενέργειες εκπαιδευτικού για την καλλιέργεια ευχάριστου και υποστηρικτικού κλίματος στη σχολική τάξη ..... | 10                                  |
| Εξωδιδασκτικές ενέργειες εκπαιδευτικού για ενίσχυση της επίδοσης του μαθητή στη σχολική τάξη.....         | 11                                  |
| Συνεργασία (ειδικού) εκπαιδευτικού και ψυχολόγου .....                                                    | 12                                  |
| Συνεργασία (ειδικού) εκπαιδευτικού με το οικογενειακό περιβάλλον.....                                     | 13                                  |
| Αξιολόγηση.....                                                                                           | 14                                  |
| Αφηγηματικές δεξιότητες .....                                                                             | 14                                  |
| <b>Βιβλιογραφία .....</b>                                                                                 | <b>17</b>                           |

## Υποθετικό Ιστορικό και Προφίλ παιδιού με ΕΓΔ

**Όνομα:** Γ. Π.

**Ηλικία παιδιού:** 4,5 χρονών

**Φύλο:** Αγόρι

### Ιστορικό παιδιού

- *Ατομικό Ιστορικό*

Η κύηση διήρκεσε 9 μήνες και δεν σημειώθηκαν επιπλοκές. Ο τοκετός έγινε με καισαρική τομή, χωρίς επιπλοκές. Η υγεία του βρέφους μετά τον τοκετό ήταν φυσιολογική. Η στήριξη του κεφαλιού του κατά τη διάρκεια της ανάπτυξής του εκδηλώθηκε φυσιολογικά. Το παιδί ανέπτυξε φυσιολογικά την ομιλία μέχρι τα 3 έτη. Αναφορικά με την ανάπτυξη της κίνησης, ο Γ. άρχισε να μπουσουλάει και να κάθεται σε ηλικία 10 μηνών και σε ηλικία 18 μηνών να περπατάει. Τέλος, απέκτησε έλεγχο των σφιγκτήρων σε ηλικία 26 μηνών. Αναφορικά με την ανάπτυξη του λόγου, ο Γ. άρχισε να παράγει ήχους (μπαμπαλίσματα) σε ηλικία 6 μηνών, λέξεις σε ηλικία 14 μηνών και σε ηλικία 22 μηνών ήταν σε θέση να παράγει μικρές προτάσεις.

- *Ιατρικό Ιστορικό*

Για τη σύνταξη του ιατρικού ιστορικού δόθηκε ερωτηματολόγιο στους γονείς του παιδιού, το οποίο συμπληρώθηκε από τη μητέρα. Ο Γ. δεν αντιμετωπίζει ούτε είχε αντιμετωπίσει στο παρελθόν σημαντικά προβλήματα υγείας. Δεν έχει νοσηλευτεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και δεν παίρνει φαρμακευτική αγωγή, επίσης δεν παρουσιάζει κάποιου είδους αλλεργίες και δεν είχε κάποιο σοβαρό ατύχημα. Υπήρξε αλλαγή στη σύσταση της οικογένειας με τη γέννηση του δεύτερου παιδιού, επιπλέον υπάρχει κληρονομικότητα από την οικογένεια του πατέρα ως προς τη ροή του λόγου.

- *Σχολικό ιστορικό*

Ο Γ. φοίτησε, σε ηλικία τριών χρόνων, στον παιδικό σταθμό του δήμου στον οποίο κατοικεί και τώρα στα 4.5 του χρόνια πηγαίνει στο νηπιαγωγείο της γειτονιάς του. Από τη δασκάλα του γνωρίζουμε ότι δεν είναι πολύ ενεργός μέσα στην τάξη αλλά η αντίληψή του δεν παρουσιάζει κάποιο πρόβλημα. Επιπλέον, είναι ήσυχος και δεν παρουσιάζει προβλήματα συμπεριφοράς. Επίσης, όταν προσπαθεί να εκφέρει λόγο στη σχολική τάξη δυσκολεύεται και παρουσιάζει σπασμούς.

- *Οικογενειακό ιστορικό*

Ο πατέρας του Γ. είναι 42 ετών, έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με απολυτήριο λυκείου και εργάζεται ως ιδιωτικός υπάλληλος με την ιδιότητα του οδηγού ασθενοφόρου. Η μητέρα είναι 35 ετών, έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Α.Τ.Ε.Ι.) και εργάζεται με μερική απασχόληση ως ιδιωτική υπάλληλος. Ανήκουν στην μεσαία τάξη και οι ενδοσυστημικές σχέσεις τους φαίνεται να είναι καλές χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, υπάρχουν αρκετές διαφωνίες για τον τρόπο αντιμετώπισης διαφόρων καταστάσεων, τις οποίες λύνουν με τον διάλογο.

- *Συνήθειες*

Ο Γ. όσον αφορά το παιχνίδι του με συνομήλικα παιδιά φαίνεται να είναι περισσότερο απομονωμένος και διστακτικός να προσεγγίσει λεκτικά κάποιο άλλο παιδί. Ακόμη αποφεύγει τα ζωντανά παιδιά και τους ενήλικες και του αρέσει να ασχολείται κυρίως με κινητικά παιχνίδια (μπάλα). Δεν είναι ιδιότροπος στο φαγητό και το σωματικό του βάρος είναι φυσιολογικό για την ηλικία του. Όσον αφορά τον ύπνο του σπάνια παραπονιέται για εφιάλτες.

- *Συναισθηματική κατάσταση*

Ο Γ. παρουσιάζει υψηλή ευαισθησία, είναι συναισθηματικός και προσκολλημένος στη μητέρα του. Όταν είναι ήρεμος, η ροή της ομιλίας του παρουσιάζει βελτίωση. Χρειάζεται χρόνο για να προσαρμοστεί με νέα πρόσωπα και καταστάσεις. Έχει χαμηλή αντιδραστικότητα και καλό αυτοέλεγχο. Οι γονείς του παρατήρησαν τελευταία εκρήξεις θυμού και πολλά νεύρα, γεγονός που το συσχετίζουν με το ότι το παιδί συνειδητοποιεί τη δυσκολία του στη ροή του λόγου του και την ύπαρξη του δεύτερου παιδιού στην οικογένεια. Έχει χαμηλή αυτοπεποίθηση, είναι άτολμος και περισσότερο χαδιάρης με τη μητέρα. Υπακούει περισσότερο στον πατέρα. Έχει σχετικά θετικές επικοινωνιακές στάσεις, ενώ ανησυχεί και αγχώνεται για την ομιλία του.

## Προφίλ παιδιού

- *Κοινωνικό προφίλ*

Ο Γ. είναι ένα συμπαθητικό και φροντισμένο παιδί. Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης προσήλθε στο χώρο με τη μητέρα του, την οποία αποχωρίστηκε με δυσκολία. Έδειχνε αγχωμένος και διστακτικός καθ' όλη τη διάρκεια της συνεδρίας. Ο Γ. καταθέτει οικείες πληροφορίες με δισταγμό και δεν παίρνει πρωτοβουλία για διάλογο. Παρατηρήθηκε έντονη κινητικότητα και ανησυχία στην προσπάθεια του να εκφραστεί. Δείχνει να προτιμάει το μοναχικό παιχνίδι και να αποφεύγει να εμπλακεί σε κάθε είδους λεκτική επικοινωνία. Σύμφωνα με πληροφορίες της μητέρας, αλλά και της νηπιαγωγού του, στο σχολείο φαίνεται επίσης να είναι διστακτικός και παρατηρείται δυσκολία κατά την αλληλεπίδραση του με την ομάδα συνομηλίκων. Έχει ένα μοναδικό φίλο ο οποίος είναι επίσης συνεσταλμένος. Με τους οικείους του και τα πρόσωπα της οικογένειά του αλληλεπιδρά ευκολότερα.

- *Γνωστικό προφίλ*

### Αντίληψη:

Μέσα από διάφορες δοκιμασίες που πραγματοποιήθηκαν διαπιστώθηκε ότι ο Γ. δεν παρουσιάζει κάποια αντιληπτική δυσκολία. Έχει ατακτήσει βασικές δεξιότητες για την ηλικία του. Έχει αντίληψη εντολής, επεξεργάζεται και εκτελεί τις εντολές που του δίνονται ωστόσο, παρουσιάζει δυσκολία στην εκτέλεση πολλαπλών εντολών καθώς και στην αναγνώριση λαθών. Είναι δεκτικός και ζητάει βοήθεια όποτε το κρίνει αναγκαίο. Σε συνθήκες άγχους και ανησυχίας δυσκολεύεται να εκφραστεί και είναι νευρικός.

### Φαντασία:

Ο Γ. μέσα από διάφορες δοκιμασίες που πραγματοποιήθηκαν οι οποίες σχετίζονταν κυρίως με τη ζωγραφική φάνηκε να εκφράζεται εύκολα καθώς σχεδίαζε. Είναι δημιουργικός και φάνηκε να παρατηρεί ιδιαίτερα τα ερεθίσματα του περιβάλλοντος του. Όταν του ζητήθηκε να περιγράψει τη ζωγραφιά του κόμπιαζε και φαινόταν αγχωμένος. Αφού ηρέμησε περιέγραψε την ιστορία που είχε αποτυπώσει στη ζωγραφιά του.

### Προσοχή:

Παρατηρήθηκε ότι όταν του διάβαζε κάποιος μεγαλύτερος ένα παραμύθι παρακολουθούσε και παρατηρούσε τις εικόνες. Στο τέλος του ζητήθηκε να πει με λίγα λόγια την ιστορία που του διαβάστηκε. Ο Γ. μέσα από την αναφορά του φάνηκε ότι παρακολουθούσε και είχε συγκρατήσει τις σημαντικές πληροφορίες του παραμυθιού.

- *Λεκτικό Προφίλ*

Ο Γ. δεν είχε καθυστέρηση στην ομιλία του, η γλωσσική του ανάπτυξη ήταν φυσιολογική. Η εκφορά του λόγου δεν είναι φυσιολογική καθώς φαίνεται να έχει δυσκολίες προσωδιακού χαρακτήρα σχετικά με τον έλεγχο του ρυθμού και της ταχύτητας της ομιλίας του. Πιο συγκεκριμένα, η ομιλία του φαίνεται συγκεχυμένη και είναι είτε γρήγορη, επαναλαμβάνοντας ενίοτε μία ή και περισσότερες συλλαβές και φωνήματα, είτε παρουσιάζει ένα σιωπηρό μπλοκάρισμα στις αρθρώσεις ορισμένων φθόγγων. Περιστασιακά αδυνατεί να παράξει τον οποιοδήποτε ήχο αλλά μόλις απελευθερωθεί η μυϊκή ένταση μπορεί να βγάλει έναν καταγιισμό λέξεων. Τα συμπτώματα αυτά έχουν ξεκινήσει ήδη εδώ και ενάμιση χρόνο περίπου (δηλαδή κοντά στην ηλικία των 3 ετών). Η ομιλία του Γ. δεν παρουσιάζει κάποια δυσκολία άρθρωσης των φωνημάτων ή μετάθεσης συλλαβών ή λέξεων.

- *Επικοινωνιακό Προφίλ*

Ο Γ. λόγω της δυσκολίας του στην ομιλία σχετιζόμενες με προσωδιακά χαρακτηριστικά, παρουσιάζει και μη λεκτικές συμπεριφορές όπως είναι η αποφυγή βλεμματικής επαφής, ρυθμικές κινήσεις των άκρων, μορφασμοί ή πίεση των κάτω χειλιών και κλείσιμο ματιών κάθε φορά που επικοινωνεί. Η επικοινωνία του είναι διακοπτόμενη λόγω της ροής του λόγου και σκεπτόμενος κάθε φορά πριν μιλήσει, έχει αναπτύξει αυτές τις αντιδράσεις και το κατανοεί. Κάθε φορά που επικοινωνεί με το περιβάλλον του είναι διστακτικός μην κάνει κάποιο λάθος ή πως πρέπει να τονίσει σωστά τις λέξεις. Αυτό τον έχει κρατήσει πίσω όσον αφορά την αλληλεπίδραση του με οικείους.

**Συγγραφική ομάδα Α΄ Μέρους:** Γεωργούση Μαρία, Κατσή Βασιλική, Μπαλάσκα Σοφία, Νίκου Ευτυχία, Πανσικάκη Δήμητρα

## Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

| Δεξιότητες επικοινωνίας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Μακροπρόθεσμοι στόχοι                                                                                                                                                                                                                                                                | Βραχυπρόθεσμοι στόχοι                                                                                          | Δραστηριότητες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>1.</b> Στα πλαίσια της ανάπτυξης της κοινωνικότητας του παιδιού μέσα στην τάξη ο/η εκπαιδευτικός να επιδιώξει να αυξήσει τον αυθόρμητο λόγο του παιδιού σε σχέση με τους συνομηλίκους του και να τον ενθαρρύνει να αναλάβει πρωτοβουλίες δράσης και συνδιαλλαγής μέσα στην ομάδα. | <b>1.1</b> Να αυξήσει τον αυθόρμητο λόγο του, ως προς τους συνομηλίκους του, σε δραστηριότητες μέσα στην τάξη. | Ερωτήσεις γενικών γνώσεων που απευθύνονται σε όλα τα παιδιά. Ο/η εκπαιδευτικός θα συντάξει ερωτήσεις που θα ανταποκρίνονται περισσότερο στα ατομικά ενδιαφέροντα του παιδιού. Έτσι αυτός θα νιώθει την επιθυμία να απαντήσει και θα το κάνει αυθόρμητα. Ταυτόχρονα θα νιώθει υπερήφανος που ήξερε (ίσως μόνο) αυτός την απάντηση και θα ενισχύεται η αυτοπεποίθησή του μιλώντας μπροστά σε όλους.                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>1.2</b> Να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες δράσης και συνδιαλλαγής μέσα στην ομάδα.                                | Ο/η εκπαιδευτικός θα επιλέγει συχνότερα την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και στα πλαίσια αυτής θα αλλάζει συχνά τη σύσταση των ομάδων ώστε να δίνεται η δυνατότητα στο παιδί να συνεργάζεται με όλους τους συμμαθητές του για να αποκτήσει εξοικείωση και άνεση όταν χρειάζεται να μιλά μπροστά σε όλη την τάξη.                                                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>1.3</b> Ενίσχυση της συνεργασίας σε ομάδες, και της αίσθησης του συν-ανήκειν.                               | Ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες αναθέτοντας τους να κατασκευάσουν ένα έργο με υλικά δικής τους επιλογής αναφορικά με κάποιο θέμα που έχουν διδαχθεί στην τάξη π.χ. 'Τα ζώα της Θάλασσας' και έπειτα να το παρουσιάσουν, ενώ παράλληλα τους έχει ζητηθεί να αποφασίσουν μεταξύ τους αναφορικά με τα μέρη της εργασίας που θα αναλάβει ο καθένας αλλά και το ποιος θα είναι ο εκπρόσωπος της ομάδας τους. |

| Γλωσσικές δεξιότητες                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Μακροπρόθεσμοι στόχοι                                                                                                                                                                                                                             | Βραχυπρόθεσμοι στόχοι                                                           | Δραστηριότητες (κατά αύξουσα σειρά δυσκολίας)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>2.</b> Αφού συνεργαστεί ο/η εκπαιδευτικός με τον/την λογοθεραπευτή/τρια να επιδιώξει να υιοθετήσει βοηθητικές τεχνικές κατά τη διδακτική πράξη προσδίδοντας προτεραιότητα στο να εξασκηθεί ο μαθητής στην άρθρωση και στη φωνολογική επίγνωση. | <b>2.1</b> Να μπορεί να προβαίνει σε κατάτμηση προτάσεων.                       | Ζητάμε από το παιδί να αναλύσει προτάσεις, οι οποίες δίνονται προφορικά, σε λέξεις χτυπώντας παλαμάκια.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>2.2</b> Να είναι σε θέση να αναλύσει λέξεις σε συλλαβές.                     | Ο/η εκπαιδευτικός θα εντοπίσει και θα καταγράψει τις λέξεις τις οποίες το παιδί έχει δυσκολευτεί να προφέρει και με βάση αυτές:<br><br>α) Παίζεται στην τάξη ένα παιχνίδι με το οποίο αναλύουμε τις λέξεις σε συλλαβές. Παρουσιάζουμε στο παιδί τις λέξεις προφορικά και του ζητούμε να τις χωρίσει σε συλλαβές χτυπώντας παλαμάκια. Έπειτα τοποθετούμε άδεια σπирτόκουτα και του ζητούμε να βάλει μέσα τόσες μπίλιες όσες οι συλλαβές που άκουσε.<br><br>β) Ζητείται από το παιδί να εκφράσει τα συναισθήματά του και ακολουθούν ασκήσεις και συνεχείς επαναλήψεις με ποικίλους ήχους. |
|                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>2.3</b> Να μπορεί να διακρίνει τις συλλαβές των λέξεων που ακούει.           | Δείχνουμε στα παιδιά τις κάρτες και ζητάμε να τις κατονομάσουμε. Αμέσως μετά το παιδί καλείται να αναγνωρίσει τις κάρτες στις οποίες ακούει μια συγκεκριμένη συλλαβή.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>2.4</b> Να μπορεί να εντοπίζει ομοιότητες στην τελευταία συλλαβή των λέξεων. | Παρουσιάζουμε κάθε φορά τρεις κάρτες με τρία διαφορετικά αντικείμενα. Το παιδί καλείται να βρει την κάρτα εκείνη που δεν ταιριάζει με την τελευταία συλλαβή των άλλων δύο.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>2.5</b> Να μπορεί να προβαίνει σε σύνθεση συλλαβών.                          | Δίνουμε προφορικά στο παιδί μια λέξη συλλαβιστά και το παιδί πρέπει να βρει τη λέξη που προφέρουμε.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |



|  |                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <b>2.6</b> Να μπορεί να προβαίνει σε κατάτμηση λέξεων σε φωνήματα.                                  | Ζητάμε από το παιδί να εντοπίσει την αρχική φωνούλα, έπειτα την τελευταία και τέλος την ενδιάμεση από λέξεις με τρία φωνήματα (π.χ. φως) τις οποίες δίνουμε προφορικά. Δίνουμε την οδηγία στο παιδί ότι η λέξη αποτελείται από τρία φωνήματα. Για ευκολία του παιδιού, μπορούμε να τοποθετήσουμε στη σειρά χρωματιστά χαρτόνια που αντιπροσωπεύουν τις φωνούλες.                                                      |
|  | <b>2.7</b> Να μπορεί να προβαίνει σε σύνθεση φωνημάτων.                                             | Δίνουμε στο παιδί χαρτονάκια με ενδείξεις ✓ και X και παρουσιάζουμε λέξεις προφέροντας κάθε φώνημα ξεχωριστά. Ακολουθώντας, ζητάμε να βρει τη λέξη που προφέραμε. Εάν η δραστηριότητα θα διεκπεραιωθεί στη σχολική τάξη, ζητάμε από όλα τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τα χαρτονάκια τους. Προτιμούμε λέξεις με δομή σύμφωνο-φωνήεν-σύμφωνο-φωνήεν (CV).                                                                |
|  | <b>2.8</b> Να μπορεί να διακρίνει το αρχικό φώνημα μιας λέξης.                                      | Αφού παρουσιάσουμε στο παιδί δύο-τρεις εικόνες, ζητάμε να επιλέξει εκείνη που ξεκινά με τον ήχο που προφέρουμε. Μετά από αρκετές επιτυχίες ενθαρρύνουμε το παιδί να αναγνωρίζει κατευθείαν το αρχικό φώνημα της εικόνας που βλέπει. Έπειτα μπορεί να φτιάξει μια χειροτεχνία με εικόνες που ξεκινούν από τη συγκεκριμένη φωνούλα.                                                                                     |
|  | <b>2.9</b> Να μπορεί να αφαιρεί από τις λέξεις φωνήματα ή να τα αντικαθιστά με άλλα.                | Ζητείται από το παιδί προφορικά να αφαιρέσει κάποιο συγκεκριμένο φώνημα από μία προφερόμενη λέξη ή και ολόκληρη συλλαβή και να πει το υπόλοιπο της λέξης ή να αντικαταστήσει το αρχικό φώνημα της λέξης με κάποιο άλλο φώνημα.                                                                                                                                                                                        |
|  | <b>2.10</b> Να μιλά σε διαφορετικές ταχύτητες για μεγαλύτερο έλεγχο σκέψης.                         | Να δοκιμάσει να εκφέρει μια λέξη τη φορά και ύστερα να χτυπά ένα παλαμάκι ή να παίρνει μια βαθιά ανάσα προτού εκφέρει την επόμενη λέξη.                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|  | <b>2.11</b> Να ανατροφοδοτείται η ακουστική διόδος επικοινωνίας και να ελέγχονται οι μηχανισμοί που | α) Να δοθεί στο μαθητή ακουστικό υλικό με την προσφώνηση φωνημάτων που αντιστοιχούν σε λέξεις και επίσης να ενισχυθούν οι κιναισθητικές του δραστηριότητες με την αξιοποίηση των χειρών και των χειλιών.<br><br>β) Κάθε φορά που εντοπίζει ότι το παιδί δυσκολεύεται στην εκφορά κάποιας λέξης να σημειώνει τη συγκεκριμένη λέξη και συναφείς με αυτή και να εμπλουτίζει τον κατάλογο που αφορά την παραπάνω πρόταση. |

|  |                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | εμπλέκονται στην παραγωγή του λόγου.                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|  | <b>2.12</b> Να αναπτύξει τη φωνολογική του επίγνωση. | Ο/η εκπαιδευτικός με κάρτες που περιέχουν τα γράμματα της αλφαβήτου να βοηθήσει το παιδί να προφέρει σωστά τους φθόγγους, να του δώσει το υλικό να εξασκείται στο σπίτι με την βοήθεια της οικογένειας, να το μαγνητοφωνεί για να δει αν έχει κάνει πρόοδο και σιγά σιγά να ξεχωρίζει τα φωνήματα, να διαμορφώνει ολόκληρες λέξεις. |

| Ενέργειες εκπαιδευτικού για την καλλιέργεια ευχάριστου και υποστηρικτικού κλίματος στη σχολική τάξη                                                                                    |                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Μακροπρόθεσμοι στόχοι                                                                                                                                                                  | Βραχυπρόθεσμοι στόχοι                                                                          | Δραστηριότητες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>3.</b> Προτροπή των μαθητών σχετικά με τη στάση που είναι καλό να ακολουθούν για να υπάρχει ένα ευχάριστο, ενθαρρυντικό και υποστηρικτικό κλίμα στη σχολική τάξη για όλα τα παιδιά. | <b>3.1</b> Να καλλιεργηθεί ευχάριστο και φιλικό κλίμα στην τάξη ανάμεσα σε όλους τους μαθητές. | <p>α) Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει κάποιο κείμενο στα παιδιά της τάξης, το οποίο θα περιγράφει την τάξη ως ομάδα και θα τονίζει πως η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της αλληλεγγύης ενισχύει τη δυναμική μιας ομάδας αλλά και ωφελεί κάθε μέλος ξεχωριστά.</p> <p>β) Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προτρέψει τον μαθητή με τραυλισμό να διαβάσει με άλλο παιδί παράλληλα που θα του δίνει κίνητρο. Να έχει την παρακίνηση από τον δάσκαλο και τους συμμαθητές του να προχωρήσει για αρχή σε αργή ανάγνωση μέχρι να εξελιχθεί σε αυτό το στάδιο.</p> <p>γ) Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να καθιερώσει μία φορά το μήνα να προβάλλει ταινίες ή να διαβάζει παραμύθια που μιλούν για τη διαφορετικότητα κι έπειτα να συζητά με τους μαθητές. Έτσι οι μαθητές θα ευαισθητοποιηθούν και θα κατανοήσουν βαθύτερα τη διαφορετικότητα ώστε να μπορούν να τη δέχονται θετικά.</p> |

Εξωδιδασκτικές ενέργειες εκπαιδευτικού για ενίσχυση της επίδοσης του μαθητή στη σχολική τάξη

|                                              |                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>4. Πολυαισθητηριακή προσέγγιση</b></p> | <p><b>4.1</b> Να εμπλέκεται σε δραστηριότητες με κινητικό, εκτός από λεκτικό περιεχόμενο, έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή με τραυλισμό, να ξεδιπλώσει και άλλες (ίσως πιο δυνατές) πτυχές της προσωπικότητάς του.</p> | <p>α) Ακολουθώντας την προσέγγιση Hickey Multisensory Language Course και χρησιμοποιώντας ξύλινα και πλαστικά γράμματα, ζητάμε από το παιδί να τα κρατήσει στα χέρια του, να ψηλαφίσει τη μορφή τους, και να προσπαθήσει να προφέρει τον ήχο αναγνωρίζοντας παράλληλα και το σχήμα.</p> <p>β) Σκυταλοδρομία-σπασμένο τηλέφωνο: οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες 5 ατόμων. Κάθε παιδί έχει 1 μόνο λέξη στο μυαλό του στην αρχή του παιχνιδιού, την οποία και καλείται να μεταφέρει στο συμπαίκτη του (με τρέξιμο ή πηδηματάκια). Οι μαθητές τοποθετούνται σε απόσταση 5 μέτρων ο ένας από τον άλλο. Με την έναρξη του παιχνιδιού ο παίκτης no1 μεταφέρει τη λέξη στον παίκτη no2, ο παίκτης no2 μεταφέρει στον no3 τη λέξη του no1 και τη δική του, ο παίκτης no3 μεταφέρει τις λέξεις no1, no2 και τη δική του στο no4, ο παίκτης no4 μεταφέρει στο no5 τις λέξεις no1, no2, no3 και τη δική του και τέλος ο παίκτης no5 καλείται να αναφέρει τις λέξεις no1, no2, no3, no4 και no5. Η ομάδα που θα μεταφέρει γρήγορα και με ακρίβεια τις λέξεις κερδίζει 1 πόντο.</p> <p>γ) Παραγωγή λόγου με χρήση μουσικής: Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να βάλει στους μαθητές ένα μουσικό βίντεο που προβάλλει ταυτόχρονα εικόνες μαζί με τραγούδι. Έπειτα μπορεί να ξαναπροβάλει το μουσικό βίντεο ζητώντας από τους μαθητές να τραγουδήσουν μαζί. Δίνεται έτσι η δυνατότητα ο μαθητής να παράγει ομιλία χωρίς να αισθάνεται πίεση και ενεργοποιώντας ταυτόχρονα την ακουστική και την οπτική δίοδο.</p> <p>δ) Θεατρικό παιχνίδι στο οποίο πρέπει να μιμείται γρήγορα ή/ και αργά μοτίβα ομιλίας (π.χ. υποθετική συνομιλία σε τηλέφωνο, πώς θα μιλούσε ένας βραδύποδας, πώς θα μιλούσαμε εάν έπρεπε να μεταφέρουμε μια πληροφορία στο 100 για ένα ατύχημα, πυρκαγιά).</p> |
|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Συνεργασία (ειδικού) εκπαιδευτικού και ψυχολόγου**

| <b>Μακροπρόθεσμοι στόχοι</b>                                                                                                                                  | <b>Βραχυπρόθεσμοι στόχοι</b>                                                                                                                                                                    | <b>Δραστηριότητες</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>5. Συνεργασία εκπαιδευτικού και ψυχολόγου.</b> Χρήση παιχνιδιών ώστε να χαλαρώσει το παιδί και να προφέρει λέξεις χωρίς να υπάρχει προγραμματικός έλεγχος. | <b>5.1</b> Να κατανοεί πιθανά συναισθήματα που βιώνει ο μαθητής με τραυλισμό. Να ελαχιστοποιεί τους παράγοντες που πιθανά θα οδηγήσουν στην πυροδότηση του τραυλισμού (αφορά τον εκπαιδευτικό). | Συζήτηση με το παιδί των συναισθημάτων που νιώθει κάθε φορά που τραυλίζει μπροστά στους φίλους του, την οικογένεια του και τους ξένους καθώς τότε εντείνεται το άγχος του και καθίσταται πιο βέβαιος ο τραυλισμός.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|                                                                                                                                                               | <b>5.2</b> Να συνεργάζεται ο/η εκπαιδευτικός με τον ψυχολόγο για υιοθέτηση από τον εκπαιδευτικό, αντίστοιχων βοηθητικών τεχνικών κατά τη διδακτική πράξη.                                       | α) Αρχικά ο/η εκπαιδευτικός να δώσει την ευκαιρία στο παιδί να εκφράσει τα συναισθήματά του και στη συνέχεια να ασκηθεί σε ποικίλους ήχους με συνεχείς επαναλήψεις. Έτσι το παιδί θα αισθάνεται άνετα με τους ήχους και θα μπορέσει να τα καταφέρει κάθε φορά που του συμβαίνει ένα τραύλισμα.<br><br>β) Στην περίπτωση που το παιδί αρχίζει να τραυλίζει λόγω άγχους αμέσως να προτείνουμε διασκεδαστικά παιχνίδια που αποφορτίζουν το κλίμα και ενδεχομένως να καλλιεργούν την ενσυναίσθηση.<br><br>γ) (αφορά τον/την εκπαιδευτικό) Να ενημερώσει ο/η εκπαιδευτικός τον μαθητή για περιπτώσεις διακεκριμένων ανθρώπων μέσα στην ιστορία οι οποίοι στο ξεκίνημα της ζωής τους παρουσίασαν τη συγκεκριμένη γλωσσική διαταραχή, αλλά και άλλες που με τον προσωπικό τους αγώνα κατάφεραν να την υπερβούν και να διαπρέψουν σε κάποιους τομείς. |

|  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | δ) (αφορά τον/την εκπαιδευτικό) Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να κρατάει ημερολόγιο με την πρόοδο του μαθητή και να του τονίζει την πρόδοό του υπενθυμίζοντας του συγκεκριμένα παραδείγματα με λέξεις και φράσεις όπου θα φαίνονται ξεκάθαρα οι κατακτήσεις του μαθητή. |
|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| Συνεργασία (ειδικού) εκπαιδευτικού με το οικογενειακό περιβάλλον                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Μακροπρόθεσμοι στόχοι                                                                                                                                                                                                                                       | Βραχυπρόθεσμοι στόχοι                                                                                                                                   | Δραστηριότητες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>6.</b> Στα πλαίσια της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας και για την εξασφάλιση ηρεμίας στο οικογενειακό περιβάλλον, ο/η εκπαιδευτικός να επιδιώξει να σχεδιάσει και να οργανώσει τακτικές συναντήσεις με τους γονείς και τον/την λογοθεραπευτή/τρια. | <b>6.1</b> Εξασφάλιση ηρεμίας στο οικογενειακό περιβάλλον.                                                                                              | α) Ορίζονται τακτικές συναντήσεις των γονέων με τον/την εκπαιδευτικό και τον/την λογοθεραπευτή/τρια. Σε αυτές θα προτείνονται στους γονείς τεχνικές οι οποίες θα βοηθούν το παιδί να εκφραστεί άνετα όταν είναι στο σπίτι και να περιορίσει τα συναισθήματα εκνευρισμού και δυσαρέσκειας.<br><br>β) Ορίζονται τακτικές συναντήσεις των γονέων με τον/την εκπαιδευτικό και τον/την λογοθεραπευτή/τρια. Σε αυτές θα συζητείται ενδεχόμενη πρόοδος του παιδιού και θα περιγράφουν οι γονείς το πως εκτιμούν την κατάσταση. |
| <b>7.</b> Επιβράβευση με διακριτικό τρόπο του παιδιού σε κάθε πρόοδό του στην ομιλία αλλά και για κάθε αξιόλογο έργο του σε όλους τους τομείς της σχολικής και κοινωνικής ζωής.                                                                             | <b>7.1</b> Να αναγνωρίζει και να επιβραβεύει μικρά επιτεύγματα του παιδιού σε ό, τι αφορά στην ομιλία του (αφορά τον/την εκπαιδευτικό και τους γονείς). | Επιβράβευση με διακριτικό τρόπο του παιδιού σε κάθε πρόοδό του στην ομιλία αλλά και για κάθε αξιόλογο έργο του σε όλους τους τομείς της σχολικής και κοινωνικής ζωής.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

| Αξιολόγηση                                                                                     |                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Μακροπρόθεσμοι στόχοι                                                                          | Βραχυπρόθεσμοι στόχοι                                                                                                                   | Δραστηριότητες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>8.</b> Ευελιξία και προσαρμογή του τρόπου αξιολόγησης στις ανάγκες του μαθητή με τραυλισμό. | <b>8.1</b> Κατά την προφορική αξιολόγηση να διατυπώνονται περισσότερες ερωτήσεις που να αντιστοιχούν σε σύντομες και σαφείς απαντήσεις. | α) Προσαρμογή του τρόπου εξέτασης στις ανάγκες του συγκεκριμένου μαθητή. Πιο συγκεκριμένα, παροχή περισσότερου χρόνου απαντήσεων, επιλογή από τον μαθητή εάν θα εξεταστεί σε προφορικό ή πρακτικό επίπεδο.<br><br>β) Συχνή χρήση αξιολογήσεων με δοκίμια τύπου σύντομης απάντησης για όλους τους μαθητές. Μπορεί επίσης και στην προφορική αξιολόγηση οι ερωτήσεις να διαμορφωθούν ώστε να ανταποκρίνονται σε σύντομες απαντήσεις οι οποίες να ζητούνται γραπτώς από όλους τους μαθητές. |

**Συγγραφική ομάδα Β΄ Μέρους:** Βάττε Μαρία, Δαμάλα Άννα, Ζαφειροπούλου Πετρίνα, Κατσακίδου Σόνια, Μαραντίδου Ελένη, Σκεύη Δήμητρα

| Αφηγηματικές δεξιότητες                 |                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Μακροπρόθεσμοι στόχοι                   | Βραχυπρόθεσμοι στόχοι                                | Δραστηριότητες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>8.</b> Προφορικός αφηγηματικός λόγος | <b>8.1</b> Να αφηγείται γεγονότα και μικρές ιστορίες | Παράλληλα, η αφήγηση μικρών ιστοριών θα βοηθήσει τον Γ. να εξασκηθεί στον προφορικό λόγο. Ειδικότερα, ο/η εκπαιδευτικός δίνοντας πρότυπες ιστορίες με αφετηρία τη χρήση μεμονωμένων εικόνων μπορεί να τον μυήσει στους βασικούς κανόνες της αφήγησης. Η χρήση μεμονωμένων εικόνων (π.χ. εικόνα παιδιών σε σχολικό προαύλιο) μπορεί να δημιουργήσει μια σύντομη ιστορία. Έτσι ο Γ. θα |

|  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | <p>μπορεί στη συνέχεια να αφηγείται μπροστά σε κοινό τις ιστορίες της αρεσκείας του. Όλες οι αφηγήσεις διαθέτουν μια βασική δομή (αρχή, μέση, τέλος) την οποία ακολουθώντας το παιδί θα μπορέσει να αφηγηθεί με επιτυχία τις δικές του ιστορίες. Ως προς τα στάδια της επιλεγόμενης ιστορίας, στην αρχή το παιδί θα αναφερθεί στον τόπο, στον χρόνο, στα πρόσωπα και στα βασικά γεγονότα. Η πλοκή της ιστορίας (μέση) θα αναδυθεί από τη χρονική σειρά των γεγονότων η οποία μπορεί να ακολουθείται πιστά ή μη. Στο τέλος της ιστορίας θα δοθεί ο τρόπος κλεισίματός της. Οι κανόνες της αφήγησης μπορούν να εφαρμοστούν βαθμιαία με επιτυχία και να εμπλουτιστούν με παιγνιώδεις δραστηριότητες, όπως το παιχνίδι της περίληψης. Στο παιχνίδι αυτό το παιδί μαθαίνει να αφηγείται την ιστορία με λιγότερα λόγια (π.χ. πέντε προτάσεις) διαχωρίζοντας τα βασικά σημεία από τις λεπτομέρειες και να την οργανώνει με καλύτερο τρόπο στον άξονα του χρόνου αρχή, μέση και τέλος.</p> <p>Πρακτικά, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να καταστήσει τον Γ. ικανό αφηγητή ακολουθώντας τα παρακάτω βήματα: Αρχικά, μπορεί να δώσει με παραδείγματα και παρατήρηση αφηγητές ιστοριών (ή μέσω διαδικτυακών παρουσιάσεων ή να κάνει αυτοπαρουσίαση). Στη συνέχεια, προτείνεται να εξηγήσει στο παιδί τους λόγους αφήγησης των ιστοριών τονίζοντας το στοιχείο της ψυχαγωγίας και της απόκτησης φήμης των ικανών αφηγητών ώστε να καλλιεργήσει στο παιδί τη συγκεκριμένη δεξιότητα. Επίσης, η παροχή αναπνευστικών τεχνικών με τη χρήση της κοιλιάς (ομιλία μέσω διαφράγματος) και η ανάδειξη της προβολής της φωνής σε ακροατήριο θα βοηθήσουν το παιδί να χρησιμοποιεί σωστά τη φωνή του χωρίς να διακόπτεται ο ρυθμός ομιλίας του.</p> <p>Η χρήση εικονοκαρτών θα βοηθήσει την ακολουθία των γεγονότων και τα στάδια της ιστορίας που θα αφηγηθεί το παιδί στη συνέχεια. Είναι σημαντικό το παιδί να επιλέξει βιβλίο της αρέσκειας του να αφηγηθεί από προτεινόμενη σειρά βιβλίων ώστε να του δοθούν κίνητρα να επιτελέσει με διάθεση την δραστηριότητα. Κριτήρια επιλογής καλών βιβλίων για διήγηση είναι η σαφής δομή (αρχή, μέση και τέλος) ένα ευανάγνωστο μικρό και απλό κείμενο, η ύπαρξη επαναλαμβανόμενων φράσεων ώστε το κοινό να μπορεί να συμμετέχει και η παρουσίαση βασικών ανθρώπινων συναισθημάτων. Η σκιαγράφηση των χαρακτήρων (χρήση ουσιαστικών και επιθέτων) μπορεί να γίνει με τη χρήση λέξεων και των παραγώγων τους. Πρόσθετα, προτείνεται η απομνημόνευση της αρχής και του τέλους των</p> |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | <p>ιστοριών ώστε το παιδί να νιώθει αυτοπεποίθηση πώς να ξεκινήσει και πώς να ολοκληρώσει την αφήγηση της ιστορίας του.</p> <p>Χρήσιμη θεωρείται η εκφορά του λόγου να γίνεται με έκφραση στον τόνο της φωνής με εκφράσεις προσώπου και με τη χρήση της γλώσσας σώματος. Προτείνεται ο εκπαιδευτικός να διδάξει στο παιδί αυτά τα είδη έκφρασης με παιγνιώδεις δραστηριότητες (παιχνίδι φωνών, παιχνίδι με εκφράσεις προσώπου, παντομίμα) (Acerson, 2013). Συνολικά, η αφήγηση σύντομων ιστοριών ως προσέγγιση αντιμετώπισης του τραυλισμού θα βοηθήσει τη συναισθηματική κατάσταση του Χ (αποβολή άγχους) θα τονώσει την επικοινωνία του με τα υπόλοιπα παιδιά (επικοινωνιακό και κοινωνικό προφίλ) και θα βελτιώσει την επίδοση του στα γλωσσικά μαθήματα (σχολικό ιστορικό και γνωστικό προφίλ).</p> |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Συμπερασματικά, για να επιτευχθεί μια εκπαιδευτική παρέμβαση σε ένα παιδί που έχει διαγνωσθεί με τραυλισμό, είναι αναγκαία η σύσταση και η συνεργασία μίας διεπιστημονικής ομάδας (ιατρός, ψυχολόγος, εκπαιδευτικός, εργοθεραπευτής, ψυχίατρος και λογοθεραπευτής). Αυτό συμβαίνει, γιατί η συγκεκριμένη γλωσσική διαταραχή κρίνεται ως πολυπαραγοντική, και οι πολλές αιτίες της απαιτούν διαφορετική παρέμβαση από τον εκάστοτε επιστημονικό κλάδο. Η διεπιστημονική ομάδα λοιπόν, είναι αυτή που θα διαμορφώσει μία εξατομικευμένη παρέμβαση, δίνοντας προσοχή στους εκπαιδευτικούς και στην οικογένεια οι οποίοι είναι αυτοί που θα περάσουν περισσότερο χρόνο με το παιδί, και συνεπώς θα αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα στην πρόοδό του.

**Συγγραφική ομάδα Γ΄ Μέρους:** Βασιλακάκη Ραφαέλα Αλκμήνη, Δημοπούλου Αναστασία, Καλλιτσοπούλου Στυλιανή, Καλύβα Αικατερίνη Ιωάννα, Κόλλια Δήμητρα



## Βιβλιογραφία

Acerson, A. (2013). *Using Oral Storytelling to Help Children with Stuttering or Language Disorders*. Ανακτήθηκε 5 Μαΐου, 2020 από το Διαδίκτυο:

<https://thespeechclinic.wordpress.com/2013/04/22/using-oral-storytelling-to-help-children-with-stuttering-or-language-disorders/>

Κάκουρος, Ε. Μανιαδάκη, Κ. (2006). *Τραυλισμός. Η φύση και η αντιμετώπισή του στα παιδιά και στους εφήβους*. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός

Μπέλλα, Σ. (2007). Σημειώσεις για το μάθημα: «Κλινικά Θέματα Λογοπαθολογίας». Α.Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, Σχολή Σ.Ε.Υ.Π., Τμήμα Λογοθεραπείας.

Πίττα., Ε. (Εαρινό τετράμηνο, 2020). *Θεωρίες για την κατάκτηση της γλώσσας και Προσεγγίσεις ερμηνείας της παθολογίας του λόγου και της γλώσσας*. Αναρτημένες σημειώσεις στο πλαίσιο του μαθήματος EDUG/C 527 Παθολογία της Γλώσσας στην Ειδική Εκπαίδευση.

Στασινός, Δ. (2015). *Ψυχολογία του λόγου και της γλώσσας, Ανάπτυξη και Παθολογία, Δυσλεξία και Λογοθεραπεία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Στασινός, Δ. (2016). *Η Ειδική Εκπαίδευση 2020 plus. Για μια Συμπεριληπτική ή Ολική Εκπαίδευση στο Νέο-ψηφιακό Σχολείο με Ψηφιακούς Πρωταθλητές*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Stuttering Foundation of America. *Το παιδί που τραυλίζει: Προς τον Παιδίατρο*. Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών-Λογοθεραπευτών: Ανακτήθηκε 5 Μαΐου, 2020 από το Διαδίκτυο: <http://prosvasimo.iep.edu.gr/docs/oeedro/paidiatros.pdf>